

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 11. decembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 146.

Plenarna seja načelstva Zveze trgovskih gremijev v Celju.

V torek, dne 4. t. m. se je vršila v »Celjskem domu« v Celju plenarna seja zveznega načelstva, ki je vsebovala dnevni red kot poslovno poročilo, dalje referate o naši trgovini in oblastnih proračunih, o osnutku novega konkurznega in izvršilnega zakona, o pokojninskem zavarovanju in odmero zvezne doklade. Med raznoterostmi pa so se obravnavali aktualni predlogi zveznega načelstva in posameznih gremijev. Seji je prisostvovalo 22 odbornikov, odnosno namestnikov, ki so prišli iz cele Slovenije, da se informirajo, razpravljajo in sklepajo v važnih interesnih problemih. G. predsednik Vilko Weigl je po 10. uri otvoril sejo, konstatiral sklepčnost in prisrčno pozdravil vse navzoče, izrekač jim zahvalo za lepo udeležbo. Nato je podal besedo zveznemu tajniku g. Podgorščku, ki je poročal o poslovanju Zveze.

I. Na plenarni seji dne 7. septembra t. l. je zvezno načelstvo obravnavalo važno vprašanje novega načina prodaje soli, dalje uredbo o odpiranju in zapiranju trgovin ter novo naredbo o krošnjarstvu, pa so bili nato storjeni nekateri pomembni sklepi, ki jim je Zveza posvetila svojo pažnjo. V zadevi prodaje soli se je obrnila z utemeljeno vlogo na tajništvo SLS in Jugoslovanski klub v Beogradu ter ga prosila, da posreduje pri monopolski upravi glede izboljšanja novega načina prodaje soli. Tozadevno težnjo je tolačila tudi ustno guvernerju Narodne banke in predsedniku monopolne uprave g. Bajloniju prilikom njegovega poseta v Ljubljani, ki je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da se prodaja soli kar najbolj prilagodi trgovskemu interesu. Žal pa moramo ugotoviti, da še danes nimamo nikakih pozitivnih poročil o naših prizadevanjih.

Glede odpiranja in zapiranja trgovin je Zveza dostavila vse predloge gremijev zbornici TOI, ker mora veliki župan izdati novo naredbo o zaslišanju zbornice TOI in Delavsko zbornico. Po dobljenih informacijah bosta oba velika župana v kratkem zaključila prikupljanje tozadevnega materiala in nato izdala novo naredbo o odpiranju in zapiranju trgovin, ki bo v mejah ministrske naredbe upoštevala težnje posameznih gremijev. Predlogi pa, ki jim velika župana v svoji kompetenci ne moreta zadostiti (n. pr. podaljšanje delovnega časa na deželi ob nedeljah in praznikih), so bili odpisani ministrstvu socialne politike s prošnjo, da nudi velikim županom pooblastilo, da smejo tudi tozadevna vprašanja urediti sami v sporazumu s prizadetimi stanovskimi organizacijami. Posebno je Zveza stavila še zbornici TOI predlog, da stremi za enotno ureditvijo praznovanja narodnih praznikov za trgovino, obrt in industrijo, da bodo odpadle razne neljube motnje v trgovskem obratovanju.

Nova naredba o krošnjarstvu pomenja kolikor toliko korak naprej v prizadevanjih našega trgovstva, da se čimbolj prepreči razni izrodki krošnjarjev. Zveza pa je stavila predlog, da se omenjena naredba spremeni v toliko, da se izločijo iz nje še vsi ostali privilegirani okrajji in se določi natančen seznam predmetov, ki jih smejo prodajati domači krošnjari.

Ko je v mesecih avgustu in septembru nastopilo posebno občutno pomanjkanje vagonov in nastal katastrofalen zastoj v vsem trgovskem poslovanju, je Zveza takoj intervenirala pri direkciji železnice in Jugoslovanskem klubu v Beogradu, da zastavi vse sile, da se čimprej odpravi

ta usodepolen nedostatek v našem železniškem prometu. Skupnemu naporu naših gospodarskih organizacij se je posrečilo doseči vsaj delno izboljšanje.

Na predlog gremija v Novem mestu je Zveza intervenirala pri železniški direkciji v Ljubljani, da uvede v interesu večjega razmaha trgovskega prometa še en vlak na progi Ljubljana—Karlovec, ki bi vozil v zgodnjih urah v Ljubljano in po 10. uri zvečer iz Ljubljane v Karlovec. Nadalje je na pobudo istega gremija posredovala pri poštni direkciji v Ljubljani v zadevi cenejših napeljav telefona v trgovske lokale. V tem oziru je Zveza prejela obvestilo, da poštna direkcija nima na razpolago niti potrebnega inštalacijskega materiala, niti denarnih sredstev za napeljavo telefonskih zvez, ker je ministrstvo leto za letom črtalo tozadevne kredite iz njenega proračuna. Poštna uprava je storila vse, da doseže zopet zadostne kredite, in upa, da bo mogla v doglednem času dobiti vsaj nekaj materiala, s čimer bi se inštalacijski stroški za posamezne interese v izvestni meri znižali.

Na finančno ministrstvo je Zveza naslovila utemeljeno predstavko glede poenostavljenja predpisov za pobiranje uslužbenskega davka in prejela poročilo, da se bo vršilo s 1. januarjem 1929 vplačevanje omenjenega davka potom davčnih znamk in se bodo pri tej priliki izdale nove davčne knjižice, ki bodo tiskane tudi v slovenskem jeziku.

Pri finančni delegaciji v Ljubljani je Zveza na inicijativo celjskega gremija posredovala v zadevi sprejemanja malo poškodovanih bankovcev od strani davčnih uradov in je nato finančni delegat izdal vsem davčnim uradom v Sloveniji nalog, da posreduje — razume se le davčni uradi izven sedeža podružnic Narodne banke — vnovčenje poškodovanih bankovcev Narodne banke. Posredovanje gre seveda na račun stranke in se morajo bankovci vpisovati v poseben zapisnik analogno kakor velja to za sumljive bankovce.

Na nujno težnjo celjskega, laškega in celjskega srezkega gremija je Zveza posvetila posebno pažnjo ohranitvi meroizkusnega urada in kontrole dragocenih kovin v Celju. Ti dve važni državni ustanovi se nahajata v pomembnem gospodarskem središču in sta v interesu ugodnega razmaha gospodarskega življenja nujno potrebni. Zveza je v utemeljeni predstavi apelirala na trgovskega ministra, da očuva neokrnjen meroizkusni urad v Celju in prosila tudi Jugoslovanski klub za uspešno intervencijo.

Koncem oktobra se je — prvič po desetletnem obstanku naše države — mudil v Ljubljani guverner Narodne banke g. Ignat Bajloni, da stopi v osebni kontakt s predstavniki naših gospodarskih organizacij in sliši ter prouči njih aktualne težnje. Posetil je tudi našo Zvezo v njenih uradnih prostorih, kjer ga je sprejel g. podpredsednik Kavčič z večjo deputacijo odličnih predstavnikov naše trgovine. Nato je g. podpredsednik v obširnih in izčrpnih izvajanjih tolmačil pereče probleme našega trgovstva, katerim naj bi g. guverner v svojem visokem položaju posvetil temeljito pažnjo. V posebni spomenici, izročeni gospodu guvernerju, je Zveza naglasila upravičeno željo naših trgovskih krogov, da se pri krojijo pogoji za doseg kredita pri Narodni banki tako, da se bo moglo naše trgovstvo posluževati kreditov v taki meri, kakor se to vrši v ostalih pokrajinah naše države. Nadalje je vsebovala spomenica še nekatere druge važne predloge, ki jih forsirajo naše gospodarske or-

ganizacije deloma že leta in leta, a še niso mogle doseči njih uresničenja. Tako glede ustanovitve gospodarskega sveta, ureditve naših trgovinskih odnošajev z državami ob Sredozemskem morju in na Levanti, glede odprave krivičnega in občutnega davka na poslovni promet, zboljšanja novega načina prodaje soli in vžigalic od strani monopolne uprave, dalje organizacije in zboljšanja železniškega prometa, glede kreditne politike, poštne hranilnice, pospeševanja izenačenja naše zakonodaje, revizija taksnega zakona itd.

Gospod guverner je pokazal veliko umevanje za upravičene težnje naših gospodarskih krogov in obljubil, da bo zastavljal na merodajnih mestih vse svoje sile za napredek in procvit našega gospodarskega življenja.

V zadevi novih občutnih oblastnih davščin, ki prinašajo tudi trgovstvu težka bremena, je Zveza potom posebnih deputacij takoj intervenirala pri obeh oblastnih odborih, da doseže omiljenje že itak neznosnih bremen. V ljubljanski oblasti je prinesel složen nastop vseh gospodarskih organizacij delen uspeh, v mariborski oblasti pa so zadeli vsi naši tehnični argumenti na gluha ušesa. Važnemu vprašanju oblastnih davščin je posvečena posebna točka dnevnega reda.

Vprašanju točilnih pravic je Zveza posvečala stalno temeljito in izčrpno pažnjo ter storila vse, da očuva pravilnim potom pridobljene pravice naših trgovskih točilcev. V tem oziru je bilo vloženih nešteto predstavk na vsa merodajna mesta in v Beogradu so intervenirale trikrat posebne deputacije pri notranjem ministru dr. Korošcu, trgovinskem ministru dr. Spahu in državnem podtajniku v finančnem ministrstvu dr. Letici. O svojih korakih in intervencijah je Zveza izčrpno obveščala vse gremije potom okrožnic in notic v »Trgovskem listu«. Zveza je delovala tudi v sporazumu s Savezom hrvatskih maloprodavcev, ki šteje na tisoče takih točilcev, v nadi, da se bo posrečilo složenemu nastopu vseh trgovskih točilcev očuvati pridobljene pravice. Žal pa so vsa naša neumorna in trudapolna prizadevanja mogla doseči le stalno zavlačevanje ukinitvenega roka, ne pa neokrnjeno ohranitev točilnih pravic. Notranji minister dr. Korošec je namreč kljub vsem tehtnim argumentom trgovskih točilcev zavzel rigorozno stališče, da se mora končno veljavno ustanoviti vsako točenje alkoholnih pijač v trgovskih lokalih. V tem oziru je že izdal na vsa velika županstva nalog, da morajo strogo paziti na to, da s 1. januarjem 1929 preneha točenje alkoholnih pijač v trgovinah z mešanim in špecerijskim blagom.

(Dalje prihodnjič.)

ODLIKOVANJE.

Nj. Veličanstvo kralj je odlikoval podpredsednika Centrale industrijskih korporacij kraljevine SHS gospoda dr. Frana Windischerja, generalnega tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, z redom sv. Save III. razreda. Odlikovanja gospoda dr. Frana Windischerja, vodnika slovenskega gospodarstva, smo iz srca veseli. Tolmačimo ga za priznanje slovenskemu gospodarstvu, da je v svojih prizadevanjih na pravem potu in da je svoje interese spravilo v pravilen sklad z interesi cele države.

K odlikovanju čestitamo!

Jubilej Bolniške blagajne samostojnih mojstrov v Ljubljani.

V soboto dopoldne se je vršilo v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani slavnostno zborovanje v proslavo 40-letnice obstoja Bolniške blagajne samostojnih mojstrov v Ljubljani.

Ob udeležbi številnih članov in zastopnikov oblasti in korporacij se je predsednik g. Aleksander Gjud v svojem pozdravnem nagovoru spominjal časov pred 40 leti, ko si je okrog 60 ljubljanskih obrtnikov na pobudo pokojnega Matije Kunca ustanovilo svojo bolniško blagajno. Njegovemu nagovoru so sledili pozdravi in čestitke g. vladnega svetnika dr. Ketteja imenom velikega župana, g. dr. Jos. Pretnarja za Zbornico TOI, g. mag. direktorja dr. Zarnika imenom ljubljanskega župana, predsednika Trgovskega društva »Merkur« g. dr. Frana Windischerja in g. Jos. Rebeka za Vrhovni obrtniški svet in Zvezo obrtnih za drug v Ljubljani.

Osobito lepe in bodrilne besede je zbranim obrtnikom izpregovoril predsednik »Merkurja« g. dr. Fran Windischer. Spominjal se je težkih časov, ko sta se morala slovenski obrtnik in trgovec boriti tudi v nacionalnem oziru. Naše obrtništvo v zadnjih letih napreduje. Za to gre glavna zasluga delavnim in poštenim možem, ki so obrtništvo vodili. Ob tem jubileju se moramo spomniti moža, ki je bil sicer nemiren duh, ki pa je plodove svojih izkušenj v tujini znal prenesti na domača tla, kjer se je med prvimi boril za obrtništvo, to je bil pokojni Matija Kunc, krojaški mojster in obrtniški pisatelj. On je prvi začel uresničevati idejo za ustanovitev te humanitarne naprave. Ob priliki proslave 40-letnice pa ne smemo pozabiti velike pridobitve po prevratu, ko smo dobili svojo lastno državo in je slovenski obrtnik prišel končno do svojih nacionalnih pravic, za katere se je moral težko boriti. Če hoče obrtništvo uspešno napredovati se ne sme oplati radi trenutnih neuspehov in tarnati, temveč pogumno vztrajati v borbi in delu. Zato s čestitkami in z željo najlepših uspehov v bodočnosti obenem obrtništvo kliče izrek francoske revolucije: »Pogum, pogum, pogum!«

Pozdravnim nagovorom je sledilo izredno zanimivo poročilo tajnika g. Alojzija Erjavca. Ljubljansko obrtništvo se je pred 40 leti zbiralo v »Kranjskem obrtniškem društvu«, katerega predsednik je bil tiskarnar Anton Klein, podpredsednik pa agilni Matija Kunc, krojaški mojster. Slednji je na društveni odborovi seji 15. avgusta 1888 predlagal ustanovitev bolniške blagajne samostojnih mojstrov. Predlog je bil sprejet. Dne 20. septembra 1888 se je vršilo zborovanje »Kranjskega obrtniškega društva«, katerega se je udeležilo okrog 100 obrtnikov. Po poročilu Matije Kunca o ustanovitvi bolniške blagajne se je na priporočilo gg. Dragotina Hribarja in Franceta Šturma sprejel Kunčev predlog, da se ustanovi bolniška blagajna. Zanimivo je, da je ustanovitvi edini ugovarjal mizarski mojster I. Regali, češ, da je bolniška blagajna mojstrom nepotrebna in da naj se ustanovi zavarovalna banka za pokojne obrtnike.

Izvoljeni pripravljalni odbor je po seji dne 29. septembra 1888 predložil vladi v odobritev pravila, ki so bila

potrjena dne 2. decembra 1888. Dne 9. decembra 1888 se je vršil v Leherjevi pivovarni na Sv. Petra cesti ustanovni občni zbor, katerega se je udeležilo okrog 70 obrtnikov. Vpisalo se je 56 udov, ki so takoj izvolili v odbor gg. Karola Binderja, Matijo Kunca, Adolfa Tönniesa, Leopolda Tratnika, Franceta Šturma, Jerneja Žitnika, Edvarda Schlegla, Ludovika Vidmajerja, Jožefa Bukovnika, Janeza Bonača, Alojzija Jenka in Ferdinanda Schafferja; za namestnike; gg. Hinka Čamernika, Antona Koširja, Avgusta Rumpala, Franceta Tonija, Karola Hinterlechnerja in Karola Krimerja; v nadzorovalni odbor gg. Antona Kleina, Jožefa Vidmarja in Vincenca Zirnsteina in za namestnike gg. Antona Ravniharja, Mihaela Tornischa in Dragotina Hribarja. Prvo načelstvo so tvorili Matija Kunc kot načelnik, Adolf Tönnies, namestnik, Franc Šturm, tajnik in Leopold Tratnik, blagajnik. Dosedanji načelniki so bili Kunc, Hinterlechner, Schlegel, Kraigher in Gjud. Nad 30 let delujoči in še živeči člani so gg. Vinko Zirnstein (40 let), Aleksander Gjud (39 let), Hönlmann, Kranjec, Kraigher, Zamljen, Irkič, Erjavec in Podkrajšek. Doselej je bilo 39 občnih zborov in 172 odborovih sej. Članov je danes 130.

Pred 9 leti se je ustanovil starostni sklad. Letos so se začele izdajati že prve podpore tega sklada 4 članom, s čemer se je uresničila ideja pokojnega Regalija.

G. blagajnik Ivan Kersnič je podal blagajniško poročilo, iz katerega je razvidno, da je blagajniščino premoženje stalno naraščalo ter znaša s podpornim skladom za starost, ki je narasel letos na Din 61.000—, skupno že okrog Din 100.000—.

Proslavljena 40-letnica Bolniške blagajne samostojnih mojstrov kaže lepe uspehe obrtniškega humanitarnega dela, je pa obenem tudi opomin obrtnikom, ki še niso člani te institucije, da k njej pristopijo, da s tem pripomorejo blagajni še k večjim uspehom v interesu obrtništva.

VAŽNO ZA TISTE, KI SE NAMERAVAJO IZSELITI.

Med našim delavstvom, med industrijskim in kmetiskim, vlada šestokrat prepričanje, da so v Nemčiji, Belgiji in Nizozemski ugodne delovne razmere. Iz nekaterih krajev, v prvi vrsti pa iz Dalmacije, se izseljujejo ljudje v večjih trumah, velikokrat tudi brez zadostnih potnih dokumentov. Če gre kdo v tujino s pomanjkljivimi potnimi dokumenti in brez zagotovljenega dela, ga čaka žalostna usoda. Ali je brez zaslužka in tava okoli brez sredstev ali ga pa tamkajšnje oblasti brez usmiljenja napade preko meje. Neredko postanejo taki siromaki še žrtve brezvestnih spekulativcev s tem, da se jim približajo in jim obljubljajo, da jim bodo preskrbeli točne potne listine. Za »kolek in takso« morajo dati zadnji novč. Spekulanti seveda izginejo, žrtve pa so pahnjene v najbednejši položaj ter se zatekajo k jugoslovanskemu konzulatu, da jim nudi pomoč vsaj za prvo silo in da jim omogoči odhod v domovino.

Pa tudi doma se pojavljajo razni agenti. Tako je prišel iz Belgije neki rudar Anton Skale ter nabiral delavce v brežiškem okraju in v okraju Šmarje pri Jelšah. Ko je zoznala oblast za njegov posel, ga je seveda zaprla in občno kaznovala. Za potovanje v Belgijo so še posebno strogi predpisi. Belgijski konzulat more dati svoj vizum le tistemu, ki ima dovoljenje za dopotovanje v Belgijo od belgijskega ministrstva za zunanje zadeve. Kdor hoče torej iti v Belgijo za delom, mora vložiti potni belgijskega konzulata v Ljubljani tozadevno prošnjo na omenjeno ministrstvo v Bruslju (Bruxelles). Prošnji mora biti priloženo: zdravniško spričevalo, pravno spričevalo, potrdilo belgijskega delodajalca, da je že sprejet v delo in dve fotografiji. Ako reši ministrstvo prošnjo ugodno, pošlje čimprej dovoljenje za vselitev v Belgijo.

Vsi prizadeti naj vpoštevajo ta navodila, sicer jih bo doletela usoda že tlikih zapeljancev.

Naročajte »Trgovski list!«

Zahteve naših industrijalcev.

Resolucije sprejete na zboru Centrale industrijskih korporacij kraljevine SHS.

Predstavniki industrije iz cele države, zbrani na 12. centralnem zboru industrijskih korporacij kraljevine SHS 29. in 30. novembra 1928, so sklenili sledečo

resolucijo:

I.

Naše zastopstvo v ekonomskem komiteju in ratifikacija mednarodnih konvencij društva narodov.

Da bi se naši državi in njenemu gospodarstvu nudila možnost, da pravočasno vpliva pri sestavljanju mednarodnih konvencij, s katerimi se urejajo za nas jako važna gospodarska vprašanja na mednarodni podlagi, prosimo g. ministra za zunanje zadeve, da nam, čim bo to mogoče, izposluje efektivno članstvo v ekonomskem komiteju društva narodov poleg Avstrije, Rumunije in drugih manjših držav; a da nam do tedaj potem našega diplomatskega zastopnika v Ženevi izposluje možnost, da se udeležimo vseh sestankov ekonomskega komiteja društva narodov.

Prosimo kraljevo vladu, da čim prej predloži vse one mednarodne konvencije društva narodov, katere so naši predstavniki svojočasno podpisali, narodni skupščini v ratifikacijo.

II.

Industrijske obveznice in industrijska banka.

Da bi se uredila o industrijskih obveznicah izdelala v smislu potreb gospodarskih krogov, prosimo kraljevo vladu naj izvoli pomnožiti obstoječi odbor s finančnimi in gospodarskimi strokovnjaki.

Da se preskrbi srednji in mali industriji kredit, se prosi kraljevo vladu, da imenuje strokovno komisijo, ki naj bi pripravila in izdelala načrt zakona o privilegirani industrijski banki za doseg tega namena.

Veljavnost člena 304. finančnega zakona za 1928/1929 naj se podaljša tudi za 1. 1929/30.

III.

Oblastne davščine.

Prosimo g. ministra za finance:

1. da nujno predloži zakon o finansiranju samoupravnih teles v smislu predlogov, predloženih v resolucijah XI. Centralnega zbora industrijskih korporacij 9. in 10. maja 1928 in VI. rednega kongresa gospodarskih zbornic in organizacij 8. in 9. septembra 1921. Neodložljivo potrebo za predložitev tega zakona dokazujejo proračuni oblastnih samouprav za 1. 1929.

2. Ako bi se zakon o finansiranju samoupravnih teles ne bil mogel nujno predložiti, prosimo, da sprejme v finančni zakon za 1929/1930 pooblastilo za kraljevo vladu, da izda uredbo v veljavo zakona za ureditev tega vprašanja.

3. Oblastnim samoupravam naj se zakonitim potom naloži, da vsaj en mesec pred razpravo v oblastni skupščini objavijo pisno predlog uredbe o oblastnem proračunu s proračunom izdatkov in dohodkov.

4. Dalje prosimo g. ministra, da pri odobravanju oblastnih proračunov za 1. 1929: a) posebno pazi na racionalno gospodarstvo oblastnih samouprav in v ta namen ukine vsa privilegirana in nepotrebna uradniška mesta;

b) da ne odobri davščin, ki bi bremenile sirovine, sredstva za proizvodnjo in pogonsko silo, niti davščin z značajem izvoznih carin v druge oblasti ali v inozemstvo, da izenači doklade na konzum in vodi račun o tem, da bodo oblastne doklade enake za vse vrste državnih davkov.

5. Veljavnost odredb o maksimiranju samoupravnih doklad je treba podaljšati do zakonite ureditve finansiranja samoupravnih teles tako, da se pobiranje občinskih doklad maksimira največ na 150%, a da celotne samoupravne doklade ne smejo biti višje nego 200%. Pooblastilo ministru za finance v finančnem zakonu za 1928/1929, da sme dovoliti doklade preko maksimalne meje, se mora ukiniti. Maksimiranje samoupravnih doklad naj se zopet uveljavi tudi za službeni davek.

Mednarodna konferenca za gospodarska poročila.

Za izenačenje mer, števil, obrazcev in pojmov.

Društvo narodov pripravlja že več let tako konferenco. Udeležujejo se je ne samo predstavniki vseh kulturnih držav, članic Lige, temveč tudi sovjetska Rusija, Amerika in Turčija.

Glavni cilj merodajnih gospodarskih forumov je, da se izdelajo statistike, ki jih je mogoče primerjati, to je, da se postavijo načela, po katerih naj bi se vodile vse ekonomske statistike na svetu. Neštevilni strokovnjaki so dali svoje nasvete o teh metodah, in sedaj je prišlo do konference.

Ta konferenca spada v okvir Društva narodov, ker bodo dobre in primerljive statistike osvetlele mednarodne probleme. Storjen bo tudi iz te strani poskus, da se zberejo ekonom-

ski podatki in da se odpravi ekonomski kaos, v kolikor prihaja od slabih statistik.

Prava znanstvena ekonomska politika se more voditi le s pravnimi svetovnim statistikami.

Izgleda, da je velik del posla dokončan od strani Društva narodov. Strokovnjaki so že oddali svoja mnenja. Sedaj je treba, da to sankcionirajo tudi države potom svojih pozvanih in odgovornih ekspertov.

Predsednik konference je znani ženevski profesor Viljam Papar.

Našo državo zastopajo: naš stalni delegat pri Društvu narodov g. Konstantin Fotić; direktor ministrstva socijalne politike g. Makso Birkovič, profesor g. Lazar Kostić. Splošna debata bo trajala še en dan, potem pa pričnejo komisije, podkomisije, strokovna in znanstvena politika.

Računa se, da bo konferenca trajala kakih deset dni.

Iz predsedstvenega poročila Zbornice TOI.

(Iz poročila, ki ga je podal zbornični predsednik g. Ivan Jelačin v plenarni seji dne 5. t. m.)

(Nadaljevanje.)

6. Ostale države.

V jeseni so se vodila tudi pogajanja z Nemčijo za razširjenje tarifnega dela trgovinske pogodbe, ki je bila sklenjena lansko leto. Kljub popustljivosti naših delegatov pogajanja niso vodila do pozitivnega uspeha. Končno mi je omeniti, da je bilo načelo največjih ugodnosti na podstavi člena 30. naše trgovinske pogodbe z Anglijo v toku zadnjega polletja razširjeno na vse važnejše angleške kolonije, dominijone in posesti, ki so važni za našo zunanjo trgovino. Ratificirana je bila tudi naša trgovinska pogodba z Estonijo, ki pa stoji v naši zunanji trgovini na 53. mestu in praktično zaenkrat ne igra posebne vloge. Od mnogobrojnih konvencij, ki smo jih dosedaj sklenili z Madžarsko, so stopili dne 3. novembra v veljavo sporazum o ukinitvi omejitve za izvoz depozitov, sporazum o življenjskem zavarovanju, sporazum glede razdelitve lastnine javnopravnih oseb ter sporazum glede skrbništva in varuštva.

7. Mednarodne konvencije.

Za mednarodni potniški in blagovni promet je pomembno uveljavljanje mednarodne konvencije za prevoz potnikov, prtljage in blaga po železnicah, ki je bila sprejeta na mednarodni konferenci dne 23. oktobra 1924 v Bernu in ki je stopila pri nas dne 1. oktobra v veljavo ter mednarodna konvencija za zaščito industrijske svojine, sprejeta na konferenci v Haagu dne 6. novembra 1925 in zakon o arrangementu glede mednarodnega registriranja tvorniških in trgovinskih žigov s pravilniki za njihovo izvrševanje.

Uveljavljanje navedenih pogodb in sporazumov daje naši zunanji trgovini ne morda vedno najugodnejšo, vsekakor pa trdno podlago za kupčijsko poslovanje. Z njimi je krog trgovinskih pogodb skoro zaključen. Preostaja le še ureditev naših trgovinskih odnošajev z ostalimi balkanskimi državami, z državami na Levanti in okrog Sredozemskega morja, ki postajajo za naš izvoz po izkušnjah zadnjih let vedno važnejša tržišča.

S sprejetjem naštetih pogodb se krog držav, ki so važne za naš izvoz, polagoma zaključuje tako, da bo prihodnje leto dana možnost definitivnega sprejetja naše avtonomne carinske tarife.

B. Letošnja letina.

Letina deželnih pridelkov v Sloveniji letos izvzemši žitarice ni bila posebno ugodna. Pozni mraz je uničil sadje v cvetju, tako, da je bil pridelek sadja minimalen in je za izvoz preostalo komaj ena četrtna količina normalnih let. Pridelek sočivja in povrtnine je zelo trpel vsled dolgotrajne poletne suše in so preostale zelo majhne količine fižola za izvoz. Tudi vinogradi, ki so do srede septembra dajali najboljše nade, so vsled naglih vremenskih sprememb v času dozorevanja grozdja koncem septembra občutno trpeli ter je pridelek slab. Razmeroma najboljše so odrezali nasadi hmelja, vendar so prodajne cene ostale daleč za pričakovanjem.

V mnogih krajih je napravila toča velike škode, v poletni vročini tudi gozdni požari. Ljubljansko veliko županstvo ceni škodo vseh teh uim v oblasti na okroglih 250 milijonov dinarjev. Razmere v naši kmetijski produkciji postajajo od leta do leta težavnejše. Uradni list nam najbolje dokazuje nepovolni položaj našega kmeta, ki se kaže v rastočem zadolževanju in prodaji posesti dražbenim potom. Napram poljedelcem v ostalih pokrajinah naše države z rodovitnejšo zemljo in ugodnejšim podnebjem ima naš kmet v mnogih panogah proizvodnje večje produkcijske stroške, kar mu otežuje plodonosno vnovčevanje svojih proizvodov.

Trajen vir dohodkov

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik,
Maribor, Cankarjeva 26

Tako se v zbornično področje uvaža iz ostalih pokrajin že nad dve tretjini vina, ki se tu konzumira, dočim bi naše vinogradništvo lahko v normalnih letih samo krilo celotno potrebo. Dejstvo, da producira vojvodinski in dalmatinski vinogradnik najmanj za polovico ceneje svoja vina, predstavlja za naše gospodarstvo važen problem, ki ga bo treba resno proučiti. Vsi napor, da bi za naša dražja vina pridobili inozemska tržišča, ne morejo imeti uspeha, ker je, kakor danes jasno vidimo, izključeno, da bi mogel naš štajerski vinogradnik konkurirati na inozemskem tržišču s cenanim španskim in francoskim vinom.

Posledice kritičnega stanja naše poljedelske produkcije se občutijo ne samo v izvozu, marveč tudi v uvozu in nadrobni trgovini, ker se podeželski sloji omejujejo v nakupih svojih potrebščin na minimum. Ta položaj žal ni nikak prehodni pojav, kakor se mnogokrat pogrešno smatra, marveč predstavlja trajen problem, ki ga je treba temeljito rešiti. V to svrhu bi se imel tudi pri nas izdelati ob sodelovanju predstavitev oblastnih samouprav in vseh drugih poklicanih strokovnih činiteljev podoben gospodarski program. Poljedelsko ministristvo je sicer priredilo tekom letošnjega poletja niz strokovnih anket, na katerih se je proučevalo vprašanje intenzifikacije poljedelske produkcije, zboljšanja kvalitete pridelkov, vendar ima utis, da se glavnemu vprašanju, namreč znižanju produkcijskih stroškov ni posvetilo dovolj pažnje.

Sistematična izvedba gospodarskega programa in jačanje poljedelske produkcije v Avstriji, Italiji, na Češkem in v Nemčiji, ki so bile v prvem petletju po prevratu najboljši odjemalci naših pridelkov, ima med drugim za posledico, da se ta tržišča z vedno večjimi zaščitnimi carinami zapirajo proti našemu uvozu. Vsi ti pojavi dalekosežne važnosti zahtevajo od nas trajnega proučavanja in usmerjenja naše gospodarske politike na čim intenzivnejšo industrializacijo, da vzgojimo doma močnega konzumenta, v naši zunanji trgovini pa, da se orientiramo proti jugu in vzhodu. To velja prav posebno za našo zbornično področje in baziramo na tem program našega dela.

C. Konjunktura industrijske in obrtniške produkcije. — Položaj trgovine.

Konjunktura industrijske in obrtniške produkcije v zborničnem področju je bila v preteklem letu z nekaterimi izjemami v splošnem povoljna.

Lesna industrija in trgovina je imela v preteklem letu od marca do začetka novembra za mehak les zelo dobro konjunkturo. Cene v eksportu so se znatno popravile in interesenti so razprodali vse, tudi stare zaloge. Mnogo povpraševanja je bilo iz Grčije, pa tudi iz Levante, ki je bila v plačilih vseskozi dobra in solidna. Žal, da interesenti radi vednega pomanjkanja železniških vagonov niso mogli izkoristiti v večjem obsegu te povoljne konjunkturo. V drugi polovici meseca novembra je nastal vsled omejitve stavbne delavnosti, kakor tudi očitno vsled večjega upliva rumunskih tržišč nagel preokret in je povpraševanje padlo na komaj 25% napram prejšnjim mesecem. V bukovini je konjunktura slabješa, dočim vlada za izvoz celuloznega lesa veliko povpraševanje, ker ga je celo severna Amerika začela kupovati v Evropi in konzum vsled naglega razvoja časopisja stalno raste.

Železarska industrija je bila vsled sporazuma z inozemskimi železarnami dobro zaposlena in se je potreba na zalogah vsled tipiziranja produkcije zmanjšala. Cene pa so ostale vsled stalne ostre inozemske konkurence prejkoslej nepovoljne. Tekstilna in-

dustrija lepo napreduje ter je svoje obrate v mnogem razširila in izpopolnila. Vsled zastoja v nadrobni trgovini in neugodnih plačilnih razmer pa je potrebna skrajna previdnost pri oddaji blaga. Papirna industrija je morala po znižanju uvozne carine omejiti produkcijo rotacijskega papirja na eno četrtino poprejšnje proizvodnje, v ostalih vrstah papirja in lepenke je bila zaposlenost do tri četrtine kapacitete. Razmah naše papirne industrije ovira previsoka tovarnina za dovoz celuloznega lesa in mokre celuloze do tovarn, kar občutno podražuje produkcijo. Pričakuje se, da se bodo prilike po uveljavljanju dodatnega sporazuma z Avstrijo nekoliko zboljšale.

(Nadaljevanje sledi.)

RAČUNSTVO ZA GRADBENE IN INSTALACIJSKE OBRTE.

Te dni je izšla v založbi Zbornice za trgovino, obrt in industrijo učna knjiga »Računstvo za gradbene in instalacijske stroke«. Knjigo je s sodelovanjem mojstrov-strokovnjakov T. Korna, Ivana Novaka, Ivana Ogrina, Frana Ravnikarja in Toma Vojnoviča sestavil pokojni profesor Henrik Podkrajšek. Namenjena je kot pomožna učna knjiga za obrtne nadaljevalne šole, dobro pa bo služila tudi pomočnikom in mojstrom navedenih strok, ker ima v svojem strokovnem delu zbrana praktična navodila za kalkulacijo, proračun in rentabilitetni račun, poleg tega pa vsebuje 37 geometrijskih podob, nariskov in načrtov. Knjiga se dobiva pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Brez poštnine stane 40 Din, poslana po pošti pa 2 Din več.

LEŽNINA ZA PAKETE.

Ministrstvo pošte in telegrafa je izdalo pod štev. 48.524 z dne 12. novembra t. l. naslednjo odredbo:

Opazja se, da mnoge pošte zaradi samovoljne razlage čl. 61 prvega dela Pravilnika za notranjo pošto službo nepravilno postopajo pri izračunavanju ležnine za pakete, namenjene v širšo dostavno področje, kar povzroča veliko nepotrebnih pisarij med posameznimi direktorijami.

Da bi se te nepravilnosti, ki so marsikdaj na škodo strankam in ki otežujejo delo na poštah, ne dogajale več, razglasa ministrstvo v zvezi s svojimi prejšnjimi pojasnili poštam in direktorijam, da se po čl. 61 pravilnika I. del, kolikor govori o plačevanju ležnine za pakete v širše dostavno področje, ležnina za take pakete ne računa:

- a) za čas, dokler ni bilo izročeno naslovniku paketa obvestilo o dohodu paketa;
- b) za dva dni po dnevu, ko je bilo naslovniku izročeno obvestilo;
- c) za dan, ko je bil paket prevzet.

AMERIŠKI LESNI NAKUPOVALCI V BOSNI.

26. novembra je prišlo v Sarajevo več ameriških lesnih importerjev. Doslej je šel bosanski les v Ameriko samo s posredovanjem drugih dežel. Ker se je pa v Ameriki ta les dobro prodajal, so se ameriški importerji lesa odločili, da bodo poiskali neposredne trgovske stike z bosansko lesno industrijo. Ameriški nakupovalci bodo obiskali vse lesne trgovine v Bosni in Hercegovini.

Trgovina.

Trgovinski stiki s Turčijo. Tvrdka »Ticaret ve Sanayi Istisbarat Bürosu« Istanbul - Galata, Mariyvan Han No. 10 se ponuja za dajanje informacij v trgovinskih poslih v Turčiji. Posreduje v vsakem gospodarskem poslu. Cena za informacijo 2 dolarja, vključno poštne stroške; posebna tarifa za informacije, ki zahtevajo obširnejše poizvedbe.

nudi prodaja

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

GOSPODARSKE VESTI.

Nemška čevljarska industrija preživlja težko krizo; višek je bil v juliju. Vzrok je preplavljenost nemškega trga z inozemskimi čevlji ter visoka cena za strojene in nestrojene kože v letu 1927, ki ji je sledila leta 1928 reakcija vsled opreznosti pri nakupih.

V hamburški trgovini kave se je pojavilo veliko število insolvent. Kriza je nastala deloma vsled velike konkurence v kavni trgovini v Hamburgu, v prvi vrsti pa vsled brazilske valorizacijske politike.

British Match Co (Britanska vžigalična družba), podružnica švedskega vžigaličnega trsta, bo zvišala delniško glavnicu od 6 na 8,5 milijonov funtov.

Nov investment trust z glavnico 210 milijonov dolarjev bodo ustanovili v Ameriki Fisher Bros iz Detroita, Artur Cuttein iz Chicago, Bankers Trust Co i. dr.

Na otoku Pagu namerava zgraditi skupina češkoslovaških in nemških kapitalistov hotel z 80 sobami. Stavbišče bo dala dotična občina zastopaj. Pag ima veliko naravnih lepote in tudi vroča kopališča za zdravljenje revmatizma.

Holandski emisijski trg izkazuje v novembru nove rekordne številke in sicer nad 41 milijonov goldinarjev; poleg tega pa še posebno emisijo v znesku 82,4 milijonov za Petrolejsko družbo. V prvih enajstih letošnjih mesecih so emitirali vsega skupaj 642,5 milijonov goldinarjev proti 513,5 milijonom v istih lanskim mesecih.

34 strani obsega borzni vpeljavni propekt delnic Montecatini, ki bodo (kot smo že poročali) pričele notirati na berziški borzi.

Vacuum Oil Co je podaljšala dogovor z ruskim petrolejskim sindikatom glede dobave ruske nafte za bližnji orient za dobo več let.

Vsled velikanskega naloga delnic na borzi v Atenah bodo prepovedali na Grškem za bližnji čas vsaktero povišanje glavnice grških delniških družb.

Nedavno ustanovljena belgijska električna trsta Sofina in Union financiére (v tem je tudi holandski in nemški kapital) bosta sklenila v bližnji bodočnosti interesno skupnost. V tej skupnosti imenujejo tudi imeni A. E. G. in Siemens.

Zlati eksporti iz Amerike so dosegli v zadnjem tednu znesek 21,100.000 dolarjev, od teh 20 milijonov v Kanado.

Angleška tobačna tovarna Carera, ki je šef je znani filantrop Bernard Baron, je dosegla v preteklem letu poldrug milijon funtov čistega dobička, ob delniški glavnici 1,400.000 funtov. Razdelila bo 50% dividendo in še nekaj zraven. Šef ne išče zase nobenih posebnih bonitet in rajši več razdeli. Poldrug milijon funtov je nad 400 milijonov dinarjev.

Tečaj leja v Zürichu je v zadnjih dneh močno padel. Padec spravljajo v zvezo z vestmi o stabilizacijskem tečaju, ki bo menda nižji kot so bile zadnje notacije.

Pivovarniška družba Sarajevo, ki je izplačala za leto 1926/27 dividendo 15 dinarjev, bo predlagala za preteklo leto 1927/28 izplačilo iste dividende.

Fordovo tovarno pri Londonu bodo pričeli takoj graditi. Gradili bodo tri leta in bo mogla tedaj producirati tovarna 200.000 avtomobilov na leto. Zaposlenih bo 15.000 delavcev. V tovarno bo investirala Ford 5 milijonov funtov; dobavila jih bo evropska Fordova družba, ki jo bodo takoj sedaj ustanovili. Kraj gradbe se imenuje Dagenham. Za splošnost je taka ustanovitve prav dobra.

Svetovna gospodarska konferenca. Docentinja dr. Sommerjeva je priobčila v Ženevi odtisk Harmsovega »Svetovnogospodarskega arhiva«, Govori o gospodarskih konferencah v Washingtonu, Bruslju, Barceloni, Portorose, Cannes in Genovi ter razpravlja o konferencah v Ženevi glede poenotenja carinskih formalnosti in o prizadevanju Zveze narodov za odpravo izvoznih in uvoznih preprek in omejitve. Delo zelo priporočajo v študiranje.

Iz naših organizacij.

Merkurjev jour fix bo v sredo 12. decembra t. l. v salonu restavracije »Zvezda« na Kongresnem trgu po 20. uri. Vabimo vse občinstvo in prijatelje društva, da se udeležijo tega društvenega večera. Med drugim je na sporedu kratko predavanje, petje, godba in šaljive točke. — Odbor.

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA
sveže pražene kave,
mletih dišav
in rudninske vode.

Točna in solidna posredništva!
Zahtevajte cenik!

Ljubljanska borza.

Tečaj 10. decembra 1928.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22:85
Berlin 1 M	18:5425	18:5725
Bruselj 1 belga	—	7:9088
Budimpešta 1 pengő	—	9:922
Curich 100 fr.	1094:10	1097:10
Dunaj 1 šiling	7:9875	8:0175
London 1 funt	275:56	276:36
Newyork 1 dolar	56:79	56:99
Paris 100 fr.	—	222:25
Praga 100 kron	168:15	168:95
Tret 100 hr	—	297:90

Les: Smreka — jelka: hlodi I., II., monte 250—300; brzojavni drogovi 240—260; bordonali merkantilni 300—320; trami merkantilni 250—300; škorete, konične od 16 cm naprej 560—600; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 630—680; škorete, podmerne, do 15 cm 490—540; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 400—550; plohi, par., od 16 cm naprej 550—600 Din. Bukev: deske-plohi, naravn, neobrobjeni 490—520; plohi, naravn, oštroobrobjeni 750—1000; plohi, parjeni, oštroobrobjeni 600—900; plohi, parjeni, oštroobrobjeni 1000—1250; testoni 500—530, tavolete 1100—1200 Din. Hrast: hlodi I., II. 500 do 700; bordonali 1200—1400; deske-plohi, neobrobjeni boules 1300—1400; plohi, neobrobjeni merkantilni 1000—1100; plohi, oštroobrobjeni (podnice) 1200—1300; frizi 950 do 1150 Din. Drva: bukova 19—21; hrastova 17 do 19 Din. Železniški prago: 2:60 m, 14X24, hrastovi 50—55 Din. Oglje: bukovno za 100 kg 85—90 Din.

Zito: Pšenica: bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, promptna dobava 290 do 292:50; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, dobava v decembru, plačilo v 30 dneh 295 do 297:50; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, dobava v januarju, plačilo v 30 dneh 300—302:50 Din. Koruza: ameriška plata koruza: promptna dobava, zacinjeno Ljubljana 315:50—320 Din. Ječmen: bački: nov, 71 kg, rešetan promptna dobava, plačilo po prejemu blaga 315:50—320. Oves: bački ali slavonski, rešetan, nov, zdrav, promptna dobava 295—300 Din. Rž: 72 kg, zdrava, rešetana, mlevska vozina 295—297:50 Din. Moka: pšenična Og: nova, fco Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga 430—435 Din.

Tendenca: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: les: 20 vagonov; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. decembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg železne pocinkane žice. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem odelenu.) — Direkcija državnih rudarskih preduzej v Sarajevu sprejema do 18. decembra t. l. ponudbe glede dobave

1 tovornega avtomobila. — Direkcija državne železarnice Vares-Majdan sprejema do 19. decembra t. l. ponudbe glede dobave 3 vagonov pšenične moke. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Prodaja. Dne 14. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne se bo vršila v skladišču Glavne carinarnice I. reda v Ljubljani prodaja olja, vina, 1 lovske puške, 1 za-boja, 12 komadov praznih železnih so-dov in papirja.

TRŽNA POROČILA.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI, DNE 3. DECEMBRA 1928.

Govedina: V mesnicah po mestu I. vrste 17, II. vrste 15 Din; na trgu: 1 kg govejega mesa I. vrste 17, II. vrste 15, III. vrste 12, jezika 17—20, vampov 8—10, pljuč 6—8, jeter 15—18 ledic 18—20, možganov 20—25, loja 5—10 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 22-50, II. vrste 18—20, jeter 25—27-50, pljuč 15 do 20 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 25 Din, II. vrste 20—22, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 8—10, parkljev 6, slanina trebušne 26—28, slanina ribe in sala 28—29, slanina mešane 25—26, ribe in sala domačih prašičev 24—26, slanina na debelo 26—27, mosti 32—34, šuke (gnjati) 30—35, prekajenega mesa I. vrste 30—32-50, II. vrste 25 do 27-50, prekajenih parkljev 8—10, prekajene glave 10—12, jezika 35 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 13—14 Din, jagajetine 18—20, kozličevine 20 Din.

Kenjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. vrste 8, II. vrste 6 Din.

Klebase: 1 kg krakovskih 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, tlačenk 20, pol prekajenih kranjskih 32—35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 28 do 30 Din.

Perutnina: Piščanec, majhen 15—18, večji 25—30, kokoš 28—35, petelin 25—30, raca 40 do 45, nepitana gos 40—50, pilana gos 80 do 100, domač zajec, manjši 10, večji 15—20 Din.

Divjačina: Divji zajec 50—60, poljska jere-

bica 20—25, gzdna jerebica 20—28, kljunač 25, 1 kg srne 20—25 Din.

Ribe: 1 kg karpja 25—30, linja 25, šuke 26—30, klina 20, mreže 15—20, pečenke 10 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 48—56, masla 40—44, behinjskega sira 29 do 32, sirčka 10, eno jajce 1-50—2 Din.

Pijače: 1 liter starega vina 16—22, novega vina 11—14, 1 čaša piva 3-50, 1 vrček piva 4-50—5, 1 steklenica piva 5-50—6.

Kruh: 1 kg belega 5-50, črnega 4-50, rženega 4-50.

Sadje: 1 kg luksuznih jabolč 8, jabolč I. vrste 6, II. vrste 4, III. vrste 3, luksuznih hrušk 12, hrušk I. vrste 8, ena oranža 1-50—2-50, ena limona 1—1-50, 1 kg rožičev 8—10, fig 10—16, dateljnov 24, mandeljnov 52—70, kostanja marčni 12, crehov 10—12, luščenih orehov 36, suhih češpelj 8—12, suhih hrušk 10, grozdja 14 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72—76, Santos 46—48, Rio 32—40, pražene kave I. vrste 90—100, II. vrste 70—80, III. vrste 56—60, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v cecah 16, kavne primesi 18,

riža I. vrste 10, II. vrste 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli morske, debele 2-50, kamene mlete 2-75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7-50, 1 kg testenin I. vrste 10, II. vrste 9, pralnega luga 3-75, čaja 80.

Mleški izdelki: 1 kg moke štev. »0« 4-25 do 4-30 na debelo, 4-75—5 na drobno, štev. »2« 4-05—4-10 na debelo, 4-50—4-75 na drobno, štev. »4« 4-25—4-50 na drobno, štev. »5« 3-90—2-95 na debelo, štev. »6« 3-10—3-25 na debelo, 4 Din na drobno, kaše 5-50—6, ješprenja 5—6, ješprenjčka 10—12, otrobov 2-50, koruzne moke 4-50, koruznega zdroba 4-50—5, pšeničnega zdroba 6—7, ajdove moke I. vrste 6—8, II. vrste 6, ržene moke 4-50 do 5 Din.

Žito: q pšenice 305, rži 300—325, ječmena 310—330, ovsja 300—325, prosa 290, nove, sušene koruze 320—325, ajde 275—285, fižola, ribničana 860, prepelčarja 900 Din.

Kurivo: 50 kg premoga 30, tona premoga 440, m³ trdih drv 160, mehkih drv 60—75.

Krma: q sladkega sena, vagonke dobave 115, na drobno 150, pol sladkega sena, va-

gonske dobave 105, na drobno 125, kislega sena na drobno 100, slame na drobno 75 do 100 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg endivije 6—7, motovilca 20—25, radiča 10—11, poznega zelja 1—1-50, dročnega zelja 4—5, kislega zelja 4 do 5, chrova 2—2-50, karfiol 10—12, kolerab 3—4, kolerab, podzemljic 1—1-50, špi-nače 8—9, paradižnikov 10—11, čebule 4, česna 8—12, krompirja 1-25—1-50, repe 1 do 1-25, kisle repe 2-50—3, korenja 1-50—3, peteršilja 5, zelenjave za juho 5 Din.

MARIBORSKI TRG, DNE 7. DECEMBRA 1928.

Radi praznika (8. decembra) je bil trg že 7. t. m. in je bil izredno dobro založen in obiskan. Slaninarjev je prišlo celo 78 na trg, a kljub temu se cene svinjini in slanini prav nič niso znižale, pač pa je bilo pri domačih mesarjih opaziti, da so nekateri prodajali govedino celo po 8—10 Din za kg.

Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 1000 komadov, med temi pa kakih 150 do 200 puranov in gosij. Cene so bile še vedno visoke, posebnic pri puranih, kateri so se predajali po 80—100 Din in poedinu še celo dražji za komad. Domači zajčki so stali 15 do 25 Din komad.

To pet je bilo tudi mnogo divjačine na trgu in sicer so se divji zajci prodajali po 40 do 50 Din komad, oziroma po 20—25 in mladina po 6—8, srnina pa po 40—45 Din za kg, fazani pa po 80—45 Din komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, evetlice. Krompirja je bilo 12, sadja pa 6 voz. Cene so bile krompirju 1-50—2, kislemu zelju 5, kislji repi 3, čebuli 3—5, česnu 12—16 Din za kg, fižol je zopet dražji in sicer po 7 in 750 Din za kg. Sadje: jabolka 4—8, hruške 8—12, nešple 4, orehi luščeni 40 Din za kg. Limone 1—1-50, oranže 1—2-50 Din za komad.

Lončena in lesena roba 1—100 Din, brezove metle 12-25—6 Din komad, koruzna slama 12-30—35 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 5. t. m. je bilo 11 voz sena, 4 voze otave, 4 voze slame; v petek 7. t. m. pa 12 voz sena, 3 voze otave in 4 voze slame na trgu. Cene so bile senu 135—165 Din, otavi 130—145 Din, slami 60—75 Din za kg. Kmetje trdijo, da bo cena senu in slami do nekega leta še znatno poskočila.

Kmetški hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomej. zav.

v Ljubljani, Tavčarjeva (šodna) ul. 1, pritišče

sporoča, da je otvoril

podružnico v Mariboru,

ki je začela s poslovanjem dne 22. novembra t. l. v svojih poslovnih prostorih

Slomškov trg 3 (poleg stolne cerkve)

Naša podružnica v Mariboru bo izvrševala vse hranilnične in posojilnične posle.

Ljubljana, dne 5. decembra 1928.

Načelstvo.

Ivan Hribar:

Moji spomini.

Ko je prišlo na vrsto vprašanje razširjenja volilne pravice po načelu splošnosti in enakosti, prišla sva si z dr. Tavčarjem v načelno navskrižje. On se je zagrizel v dotedanji kurijadni sistem in ni mogel po-miti, da splošna in enaka volilna pravica, najsi bode izvršena tudi nepopolno, mora Slovanom — in do-sledno tudi Slovencem — prinesiti boljši položaj v državi. Kakorhitro je namreč imelo priti do splošne in enake volilne pravice, bilo je jasno, da bo število prebivalstva odločevalo in tako bi bili Slovani na-sproti Nemcem, ki so dotedaj bili skoro izključni go-spodarji v državi, dokaj na boljšem. Dr. Tavčar tega ni mogel umeti in se je zato s Plantanom in dr. Ferjančičem dosledno in prav do konca boril proti uvedbi splošne in enake volilne pravice, četudi brez upa zmage. Očital sem mu to kar naravnost in odkrito iz oči v oči. Na shodu zaupnikov narodno-napredne stranke v »Narodnem domu« sem mu za-klical:

Mir tut es vom Herzen weh,
daß ich dich in der Gesellschaft seh'.

(Prav iz srca me boli,
da si v tej družbi tudi ti.)

A on ni popustil. Vsed tega se je zgodilo, da je dr. Karel Kramarž, ki je bil takrat najodločilnejša oseba v dunajskem državnem zboru, stopil z dr. Šusteršičem v stike. Kot načelnik narodnonapredne stranke obrnil sem se do njega, naj ne dopusti, da pridemo Slovenci ob vse mestno zastopstvo v držav-nem zboru. Odgovoril mi je, da bi se rad oziral na moje želje, da pa mora upoštevati taktične razmere v državnem zboru. In tu mi je britko potožil, da je Tavčar nepristopen za vse razloge in da zato ne pre-ostaja drugega ko paktovati s Šusteršičem. Po tem paktu prišla so vsa slovenska mesta razven Ljubljane, ob svoje zastopstvo v državnem zboru. Dogodki so pokazali, da sem imel jaz prav, kajti v novem parla-mentu so Slovani postali tako močan faktor, da ni daleč oni čas, ko bodo Nemci potisnjeni v vlogo druge odločilne potence v naši državi. To spoznava — sedaj, ko je že prepozno — tudi dr. Tavčar. Naglašal je to v »Slovenskem Narodu« in na nekem volilnem shodu.

154

Ko so prišle volitve državnega poslanca po novem volilnem redu, bilo je v Ljubljani soglasno mnenje, da narodnonapredna stranka nikogar razen mene ne more kandidovati. Vsi sloji, strinjajoči se s programom narodnonapredne stranke, pričakovali so, da prevza-mem kandidaturu. Dr. Tavčar je odločno izjavil, da nikakor ne kandiduje več. Deloma iz že prej navede-nega razloga, deloma pa zato, ker se je bil pojavil med volilci precej hud odpor proti njegovi morebitni zopetni kandidaturi. Jaz sem se ponudeni mi kandi-daturi odločno uprl. Dobro sem namreč vedel, da bi moral trpeti županski urad, ko bi presedel po cele tedne in mesece na Dunaju. Poleg tega me je skrbelo, če bi napore, ki so združeni z obema častmi, mogel fizično prenašati. Zato sem opozarjal na dr. Maja-rona, in ker je ta odločno odklonil kandidaturu, na dr. Frana Windischerja, želeč, da kaka mlada moč pride v državni zbor. Toda tudi dr. Win-discher je kar najodločnejše odklonil in končno sem se po treh mesecih prigovarjanja vseh merodajnih faktor-jev v stranki odločil kandidaturu sprejeti, a le s po-gojem, da ne kandidujem več v deželni zbor. Z mo-jimi načeli se namreč ni strinjalo, če je kdo združeval preveč plačanih mest v svojih rokah. Pri prvotni volitvi sem v borbi s tremi drugimi kandidati z enim glasom podlegel; pri ožji volitvi pa zmagal s približno 1000 glasovi večine. V deželni zbor nisem več kandi-doval.

V državnem zboru prišla je kmalu na vrsto na-godba z Ogrsko, s katero je ministrski predsednik Beck znal prav spretno spojit vprašanje belokranjske in dalmatinske železnice ter njiju zveze preko Like in od Karlovca do Metlike. Jaz sem tistokrat — sr-mujoč se v srce, da v vozovih na južni železnici ni nikakega slovenskega napisa, v tem ko se šopirijo tamkaj poleg nemških madjarski in laški — kot novo-izvoljeni poslanec stopil k južni železnici ter z odločno predstavko dosegel, da je začela uvajati v svoje vo-zove tudi slovenske napise. O tem sem v izvrševalnem od-boru narodnonapredne stranke poročal. Poročal sem pa tudi, da so Hrvatje, s katerimi sem sedel skupaj v enem klubu, odločni nasprotniki nagodbe z Ogrsko. — Komaj sem bil po tej seji izvrševalnega odbora prišel dobro zopet na Dunaj, že me iznenadi uvodni članek v »Slovenskem Narodu«, v katerem me dr. Tavčar vohemntno napade, češ, da je belokranjska železnica za deželo Kranjsko tako važna, da je ne odvajajo no-

bene jezikovne koncesije v kakih železniških vozovih. Zahteval je, da mora poslanec ljubljanskega mesta glasovati za nagodbo z Ogrsko, češ, da bode pokopana belokranjska železnica, ako se pokoplje nagodba. — Hudo me je bolel nelojalni napad od te strani; a od-govoril nisem ničesar. — Pač pa sem osramotil pisca s tem, da sem si v državnem zboru vedel pridobiti referat o dolenjskih in dalmatinskih železnicah, in to proti Šuklju, ki je tudi nanj reflektoval, in ki je jako hudo občutil, da mu je izmaknjeno bilo iz rok orodje, katero se je dalo v politični borbi tako ime-nitno porabljaliti.

Par mesecev pred volitvami za deželni zbor, sešel sem se slučajno v kavarni »Union« s Šukljem. Go-vorila sva o deželnozbornih volitvah in dejal sem mu, da bo po mojem mnenju potreba po izvršenih volitvah iskati kak modus vivendi. »Volitve«, pristavil sem, »naj se le vrše še v ljutem političnem boju, ki je pri nas že v navado prišel; ali kasneje naj bi skušali obe stranki napraviti premirje.« Surovi ton našega novi-narstva mi je bil namreč najpriskutnejša prikazen v našem javnem življenju. Šuklje je odgovoril: »Tudi jaz mislim, da bi bilo potreba iskati modusa vivendi« ter je s poudarkom pristavil »toda proti Tavčarju!« — Odvrnil sem mu: »Ne, s Tavčarjem. Tudi on se bo dal navsezadnje prepričati.« S tem je bil pogovor končan.

Šuklje je moral poročati o njem dr. Šusteršiču. Kaj in kako je poročal, ne vem. Da je poročal, sklepam pa od tod, ker se je kmalu na to pripeljal dr. Tavčar na Dunaj in se je oglašil pri meni v kavarni Landtmann, kamor je vedel, da hodim na zajterk. Ondi mi pripo-veduje, da ima v kavarni »Ronacher« sestanek z dr. Šusteršičem ter pristavi: »Toda tjejak ne smeš iti z mano; to si je Šusteršič izgovoril.« Nisem pa kasneje vprašal, kaj sta se dogovarjala. Tega tudi treba ni bilo. Dogodki, ki so dogovarjanju sledili, pokazali so mi to jasno. Sklenjen je bil pakt o popolni kapitulaciji narodnonapredne stranke. Za katero ceno, ne vem. Vse, kar je kapitulaciji sledilo, pa da stititi.

Zdi se, da je ta sestanek uprizoril Šuklje, da se najde modus vivendi proti meni, ker nisem privolil v to, da ga iščejo proti dr. Tavčarju. Jasno je pa tudi, da je dr. Šusteršič za svoje intrige proti meni našel pri dr. Tavčarju več umevanja, kakor pa ga je našel Šuklje pri meni za intrige proti dr. Tavčarju.

(Dalje prihodnjik.)

Kvalitativno najboljše
nogavice volnene in flor, rokavice, triko perilo,
vestje, puloverje za dame, gospode in otroke, žepne robce,
naramnice, kravate, ovratnike, srajce, razne čipke in
vezenine, kompletne potrebščine za šivilje, krojače,
čevljarje in tapetnike edino le pri

JOS PETELINC, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Telefon 2913. Na malo!

Dobro službo

in lepo eksistenco nudi vsakomur naš pletilni stroj z aparatom za vzorčno pletenje, in popolnim brezplačnim poukom, ki ga dobite edino le pri tvrdki

F. KOS
Ljubljana, Židovska ul. 5.

SLAVIJA jugoslovanska zavarovalna banka d. d.

se priporoča za zavarovanje industrijskih, trgov-skih in obrtnih podjetij proti požaru, vltomu in tatvini, zakoniti dolžnosti jamstva, nezgo-dam z avtomobili, poškodbam stekla i. t. d. Zavarovanje življenja v raznih kombinacijah. Centrala v Ljubljani. * * Podružnice po vsej Kraljevini.